

POSTANOWIENIE

13 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 13 lutego 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.T.

przeciwko J.W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej J.W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z 6 lutego 2023 r., I AGa 52/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od J.W. na rzecz J.T.
2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

A.W.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie, w sprawie z powództwa J.T. przeciwko J.W. o zapłatę, zmienił na skutek apelacji pozwanego wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z 26 listopada 2021 r. w ten sposób, że obniżył zasądzoną w nim kwotę 175 415,11 zł do kwoty 105 324 zł wraz z odsetkami od kwoty 18 450 zł z ustawowymi odsetkami od 13 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi

odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, od kwoty 82 840 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 31 marca 2017 r. do dnia zapłaty, od kwoty 4 034 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 8 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty, obniżył zasądzoną rzecz powoda kwotę 848,51 zł do kwoty 510,17 zł, w pozostałym zakresie oddalił powództwo (pkt I a), odpowiednio do powyższego zmienił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji (pkt I b), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt II) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt III).

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że zaskarżony wyrok został wydany przez Sad Apelacyjny w Lublinie w składzie jednego sędziego, co powoduje nieważność postępowania.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Postanowieniem z 25 września 2023 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił skargę kasacyjną w części, ponad kwotę 105 324 zł wraz z odsetkami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarżący wskazał na nieważność postępowania, z uwagi na rozpoznanie sprawy w składzie jednego sędziego. Nie wykazał jednak skutecznie przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd Najwyższy nie dostrzega również przyczyn nieważności postępowania branej w granicach zaskarżenia pod rozwałę z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Uszło uwadze skarżącego, że przy ocenie prawidłowości obsady Sądu drugiej instancji należało uwzględnić regulacje zawarte w ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczegółowych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej „ustawa COVID-19”). Zgodnie z brzmieniem art. 15zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19 w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawłość lub precedensowy charakter sprawy.

Przepis ten został uchylony z dniem 28 września 2023 r. przez art. 28 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, obowiązywał więc dacie wydania zaskarżonego wyroku.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że wydanie w sprawie orzeczenia przez sąd drugiej instancji w składzie ukształtowanym na podstawie art. 15zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19, nie może w sprawie stanowić samoistnej podstawy do stwierdzenia nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c. (postanowienie SN z 22 października 2024 r., I CSK 3322/23).

Sąd Najwyższy bierze pod uwagę pogląd wyrażony w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, w której przyjęto, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15 zsz¹ ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19, ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne do ochrony zdrowia publicznego i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Należy jednak wyjaśnić, że przywołana uchwała jest sprzeczna z art. 15zsz ust. 1 pkt 4 ustawy COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych obowiązującym w dacie jej wydania. Sąd Najwyższy nie ma kognicji do stwierdzania niezgodności ustaw z Konstytucją. Na podstawie art. 188 pkt 1 Konstytucji RP jedynym uprawnionym w tej mierze jest Trybunał Konstytucyjny, który orzeka w sprawach zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją (tak postanowienie SN z 24 października 2024, I CSK 4000/23).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

A.W.

[a.t]